

מ א ש ה ש י י ז י ל

נולדה בספטמבר 1900
עלתה לארץ במאי 1921
נפטרה ביי"ג בשבת תשמ"א - 18.1.81

"עלי זכרון בודדים" הוא שם הרשימה, מעט מאשה, בחודש שבת תשכ"ח - מרץ 1968 - בחוברת הזכרון שהוקדשה לקלמן שייץ ז"ל, במלאות שלושים לפטירתו. הרי לפנינו קטעים אחדים:

"בימים הראשונים עומדים ההרים דוממים מסביב לבקעת הירדן, האהלים המעטים והבדידות, לאחר שהתפזרה "קבוצת הבשקירים" ונשארו על התל רק ארבעה, בנוסף למאשה ושץ, האח והאחות של י.ח. ברנר.

מאשה, הבת היחידה להוריה, שפונקה כל-כך בילדותה. כאן, בגשר, בחנאי בראשית, הוקמה המשפחה, נולדה אורה, הבת הבכירה. זכורה עדיין היטב החתונה שנערכה בכפר יחזקאל - לא בגדי חתן וכלה, רק חולצת הבד הערבי והכפיה, סנדלים על רגליים יחפות - כך הופיעו שניהם, מאשה ושייץ בביתו של הרב בכפר יחזקאל.

בראות אותם הרב והרבנית מכפר יחזקאל, לא יכלו עוד לעצור בעד דמעותיהם... והימים שבאו אחר כך - התנור הפרימיטיבי שעמד בחצר, אפיית הלחם בידי מאשה, ואורה הפעוטה המסתובבת על יד מאשה, - הן מעולם לא אפתה לחם, ואיש לא הדריכה במלאכה זו. ואחר כך ימי הקדחת. גם אורה קודחת והיא כבר מהלכת ונעליים אין לרגליה, לגזבר אין כסף. פשוטו כמשמעו... "

עד כאן, משפטים אחדים מאותה רשימה.

מאשה היתה נציגה מובהקת של דורה, הדור שכונה אז "דור כיבוש העבודה" - ימי העליה השלישית בראשיתם. כל כולה כבני דורה שנותרו אז בארץ, אחרי נטישתה ע"י "המתיאשים" - כל כולה בתחושת הנתינה.

תמיד אצה רצה, ותמיד נדמה היה לה, שלא הספיקה לגמור את יום העבודה. לפנות ערב - ומאשה עדיין בסינור. שכנתי למגורים היתה, באותה קומה גרנו, וכזאת עומדת היא לנגד עיני - לבושה תמיד בבגדי עבודה ושמלות השבת תלויות בארון, ו"מכנסי מאשה" - מי לא יזכרם?

עם הסתלקותו של קלמן שייץ ז"ל, כמו דער עליה עולמה. היא לא "נסעה" עוד עם השנים, כולה בתוך ה"מה שהיה" - מעין קבעון בזמן. בשנים האחרונות ראינוה כתוהה על עצמה, על הסובב אותה, ובפגשתנו לפעמים, בשעת ביקוריה אצל הנכדים, כמעט כמו בתקליט: "שכננים כאלה, מזמן לא ראיתי אתכם" - היא באמת, לא ראתה עוד את המשתנה והמתחדש. "וכמו תמהון קפא בעיניה" כפי שכתב זאת י.ח. ברנר על הינדה אשת אריה לפידות (מכאן ומכאן).

ואסיים בשיר משלי -

הַעֵת תִּגַּר
הַכֵּל יִרְאֶה
כְּלֵאָחַר הַדְּבָרִים.

הַאֲפֵק יִחַר אֵט
בְּצַנּוֹץ אַחֲרוֹן כְּבִסְנוֹרִים.

רַק הַמְתַדְמָה
תִּלְהֶה בְּקִמְרוֹנֵי זְמַנִּים.